

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/22/2016
Identifikačné číslo spisu: 7011201136
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7011201136.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: L. B., bytom Y. č. X, B., zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Gelenky Hencovskou, AK Bajzova 2, Košice, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, v konaní o invalidný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. novembra 2015, č.k. 5Sd/86/2011-191, o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. novembra 2015, č.k. 5Sd/86/2011-191, v napadnutej časti náhrady trov konania m e n í tak, že odporkyňa j e p o v i n n á zaplatiť navrhovateľke, k rukám advokátky JUDr. Evy Gelenky Hencovskej, AK Bajzova 2, Košice náhradu trov konania 329,60 eur do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 24. novembra 2015, č.k. 5Sd/86/2011-191, podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporkyne z 30. januára 2014, č. XXX XXX XXXX-I, ktorým bol navrhovateľke podľa § 70 ods. 1, § 832 a § 293c zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov priznaný odo dňa 30. apríla 2003 invalidný dôchodok a uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľke čiastočnú náhradu trov konania v sume 426,68 eur a to advokátke JUDr. Eve Gelenky Hencovskej, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. ,

Podľa odôvodnenia rozsudku sa navrhovateľka opravným prostriedkom domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia z 8. novembra 2011, č. XXX XXX XXXX 0, ktorým bola zamietnutá žiadosť o invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení z dôvodu, že navrhovateľka podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia zo 14. októbra 2011 nie je invalidná. Pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Po podaní opravného prostriedku odporkyňa opätovne posúdila zdravotný stav navrhovateľky na základe komplexnej zdravotnej dokumentácie, prepúšťacích správ z hospitalizácií a vlastného vyšetrenia znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. P. B. a na základe lekárskeho posudku posudkového lekára sociálneho poistenia z 15. januára 2014 navrhovateľku uznala za invalidnú podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od 30. apríla 2013. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou bola určená podľa kapitoly V položka 3 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení na 60%.

Odporkyňa vydala dňa 30. januára 2014 rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X-II., ktorým zrušila napadnuté preskúmané rozhodnutie zo 4. decembra 2012 o zamietnutí žiadosti o priznanie invalidného dôchodku a vyhovel opravnému prostriedku navrhovateľa. Odporkyňa vydala v ten istý deň, 30. januára 2014 aj rozhodnutie č. XXX XXX XXXX-I., ktorým bol navrhovateľke podľa § 70 ods. 1, § 82 a § 293ce zákona o sociálnom poistení od 30. apríla 2013 priznaný invalidný dôchodok v sume 102,70 eur mesačne.

Nakoľko opravný prostriedok smerujúci proti rozhodnutiu odporkyne z 8. novembra 2011 a proti menovému rozhodnutiu zo 4. októbra 2012 o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok podala navrhovateľka čiastočne dôvodne, čoho dôsledkom bolo aj ich zrušenie v rámci autoremedúry, krajský súd považoval trovy navrhovateľky v súvislosti s uplatnením jej práv v súdnom konaní do zrušenia citovaných rozhodnutí, t.j. do 30. januára 2014 za účelne a odôvodnené vynaložené a priznal jej čiastočnú náhradu trov konania zodpovedajúcu trovám právneho zastúpenia v celkovej sume 426,68 eur. Trovy právneho zastúpenia za úkony vykonané po uvedenom dátume je nepriznal, pretože v tejto časti úspešná nebola.

Priznané trovy konania pozostávali z trov právneho zastupovania za dva úkony právnej pomoci v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia 29. decembra 2011 a návrh na preskúmanie rozhodnutia z 29. decembra 2011) á 57,- eur; tri úkony právnej pomoci v roku 2012 (účasť na pojednávaní dňa 6. marca 2012, 5. júna 2012 a 18. decembra 2012) á 58,69 eur a dva úkony právnej pomoci v roku 2013 (účasť na prešetrení zdravotného stavu odporkyne zo 4. decembra 2012) á 60,07 eur podľa ustanovenia § 11 ods. 4 v spojení s § 13a ods. 1 písm. a/, c/, d/ vyhlášky č. 655/2004 a režijného paušálu k úkonom v roku 2011 á 7,41 eur, v roku 2012 á 7,63 eur a v roku 2013 á 7,81 eur podľa ustanovenia § 16 ods. 3 vyhlášky. Celková odmena advokáta za poskytovanie právnych služieb v konaní pred súdom za obdobie od začatia konania do 30. januára 2014 predstavuje 463,54 eur. Keďže právna zástupkyňa je platiteľka DPH, patrí jej zvýšenie odmeny za 20% DPH (92,71 eur). Trovy právneho zastúpenia predstavovali celkom 556,25 eur. Krajský súd navrhovateľke nepriznal trovy právneho zastúpenia za úkony vykonané po 30.01.2014 a ani odmenu za úkon špecifikovaný pod bodom 8 vyúčtovania a upravil vyčíslenie odmeny a režijného paušálu za úkony právnej pomoci špecifikované pod bodom 1, 2 vyúčtovania.

2.

Proti rozhodnutiu krajského súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania podala odporkyňa odvolanie. Poukázala na rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X z 8. novembra 2011 (miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 38%) a č. XXX XXX XXXX 0 zo 4. decembra 2012 (miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 35%), ktorým bolo zmenené napadnuté rozhodnutie z 8. novembra 2011. Týmito rozhodnutiami bola žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok zamietnutá. Krajský súd uznesením č.k. 5Sd/86/2011-91 z 3. januára 2013 ustanovil do konania znalkyňu MUDr. P. B. a požiadal ju o vypracovanie znaleckého posudku. Zdravotný stav navrhovateľky bol následne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia odporkyne dňa 15. januára 2014 za účasti odborného lekára psychiatra so záverom, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u navrhovateľky je 60% od 30. apríla 2013. Odporkyňa tak zdôraznila, že až po vyhotovení znaleckého posudku z 30. apríla 2013 bola zvýšená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 30. apríla 2013 tak, ako to vyplýva z rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X-I z 30. januára 2014. K vydaniu nového rozhodnutia nedošlo z dôvodu správania sa na strane odporkyne. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že odporkyňa nie je povinná nahradiť

právnej zástupkyňi navrhovateľky trovy konania.

3.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť. Právna zástupkyňa zároveň uplatnila náhradu trov v odvolacom konaní za dva úkony právnej služby vo výške 178,99 eur pozostávajúcich z dvoch úkonov právnej služby á 66,- eur s režijným paušálom a DPH.

4.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1, 2 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP s použitím § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP) preskúmal rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti z dôvodu a v rozsahu uvedenom v odvolaní odporkyne (§ 212 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že krajský súd rozhodol o priznaní trov konania v spore úspešnej navrhovateľke nesprávne.

Úlohou odvolacieho súdu bolo rozhodnúť o odvolaní odporkyne proti rozsudku krajského súdu v časti o náhrade trov konania.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 OSP, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 OSP, aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti, alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Z rozsudku krajského súdu vyplýva, že konanie podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa začalo dňa 30. decembra 2011, kedy mu bol doručený návrh na preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 8. novembra 2011, ktorým bola zamietnutá žiadosť o invalidný dôchodok z 20. novembra 2009 podľa § 70 ods. 1 a § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

V priebehu súdneho konania bol dňa 3. januára 2013 znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia, MUDr. P. B., vypracovaný znalecký posudok č. 15/2013. Po opakovanom posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľky posudkovými lekármi sociálneho poistenia bola dňa 15. januára 2014 pre rozhodujúce zdravotné postihnutie kapitola V položka 3 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení určená 60% miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 30. apríla 2013. Invalidný dôchodok bol navrhovateľke priznaný podľa §§ 70 a nasl. zákona o sociálnom poistení od 30. apríla 2013 rozhodnutím č. XXX XXX XXXX 0 -I. z 30. januára 2014.

Posudková lekárka sociálneho poistenia, ktorá posudzovala zdravotný stav dňa 15. januára 2014 za prítomnosti prísediaceho lekára z odboru, po oboznámení sa s obsahom znaleckého posudku podľa názoru odvolacieho súdu riadne a náležitým spôsobom dostatočne zdôvodnila dátum vzniku invalidity od 30. apríla 2013. Navrhovateľka rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku od 30. apríla 2013 odvolaním nenapadla. Za takejto situácie považuje nemožno považovať názor krajského súdu o čiastočnej dôvodnosti podaného opravného prostriedku navrhovateľkou proti rozhodnutiam o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok (na strane 13 ods. 6 rozsudku) za správny.

Odvolací súd tak na základe vykonaného dokazovania krajským súdom, ako aj z obsahu súdneho spisu a z k nemu pripojeného posudkového spisu zistil, že žiadosti o invalidný dôchodok spísanej 20. novembra 2009 nebolo vyhovené. Až v priebehu súdneho konania o opravnom prostriedku proti neprávoplatnému rozhodnutiu z 8. novembra 2011, po predložení novších správ z odborných vyšetrení vrátane hospitalizácií navrhovateľky a po vypracovaní znaleckého posudku 30. apríla 2013 bola navrhovateľka uznaná za invalidnú dôchodkyňu od 30. apríla 2013. Navrhovateľka správnosť určeného dátumu vzniku právneho nároku na invalidný dôchodok nenamietala.

K rozhodnutiu o náhrade trov konania musia byť splnené Občianskym súdnym poriadkom predpísané zákonné kritériá.

Zmyslom a účelom inštitútu náhrady trov konania pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi náhradu tých trov konania, ktoré účelne vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon; tieto sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napr. takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa § 150 O.s.p. (porovnaj napr. II. ÚS 31/04).

Pri rozhodovaní o trovách konania v zmysle § 142 O.s.p. platia dve základné zásady, t.j. že sa hradia len trovy potrebné na účelné uplatnenie alebo bránenie práva a že sa právo na náhradu trov konania riadi mierou procesného úspechu (§ 142 ods. a 2 O.s.p.). Ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p. predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Účastníkovi konania súd v zmysle tohto zákonného ustanovenia prizná plnú náhradu trov konania, hoci mal vo veci len čiastočný úspech, v troch prípadoch: 1/ ak účastník mal neúspech v pomerne nepatrnej časti, 2/ ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku a 3/ ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. V poslednom prípade z dikcie zákonného ustanovenia vyplýva, že úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške plnenia. Pokiaľ sa ňou rieši základ uplatňovaného nároku, použitie ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. z hľadiska rozhodovania o trovách konania neprichádza do úvahy. Úvaha o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo. Ide spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií a jeho samotné určenie vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu (prípadne znaleckého posudku). Ak je tento splnený, je potrebné o náhrade trov konania rozhodnúť podľa tohto ustanovenia.

V danej veci sa navrhovateľka domáhala preskúmania dvoch rozhodnutí odporkyne (z 8. novembra 2011 a neskôr zo 4. októbra 2012) o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok. S podaním opravného prostriedku bola povinná v návrhu na začatie súdneho konania uviesť relevantné dôvody, pre ktoré s posúdením zdravotného stavu posudkovými lekármi sociálneho poistenia podľa prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení nesúhlasila. Z povahy jej nároku však vyplýva, že pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Preto je spravodlivé, aby až v súdom konaní prisúdený nárok na invalidný dôchodok od neskoršieho dňa (od 30. apríla 2013), než ako o to žiadala navrhovateľka (žiadosť spísaná 20. novembra 2009), bola braná za čiastočnú úspešnosť navrhovateľky v konaní pre

základ rozhodnutia o náhrade trov právneho zastúpenia.

Trovy právneho zastúpenia tak pozostávajú z nasledovných úkonov právnej pomoci: 1. v roku 2011: (dva úkony právnej pomoci) prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu na preskúmanie rozhodnutia á 57,- eur s režijným paušálom á 7,41 eur,
2. v roku 2015: (dva úkony právnej pomoci) účasť na pojednávaniach súdu dňa 9. júna 2015 a 24. novembra 2015 á 64,53 eur s režijným paušálom á 8,39 eur; to všetko s 20% DPH.

Navrhovateľke vznikol právny nárok na náhradu trov konania na krajskom súde celkom v sume 329,60 eur.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd o náhrade trov konania rozhodol nesprávne, preto uznesenie krajského súdu podľa § 220 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP zmenil .

O náhrade trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP a navrhovateľke náhradu takých trov nepriznal, lebo dôvody uvedené vo vyjadrení k odvolaniu neboli právne relevantné a procesný postup krajského súdu v časti aplikovanej právnej normy na posúdenie nároku na náhradu trov konania tak, ako to uviedol v odôvodnení rozsudku bolo potrebné v časti náhrady trov konania zmeniť.

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.